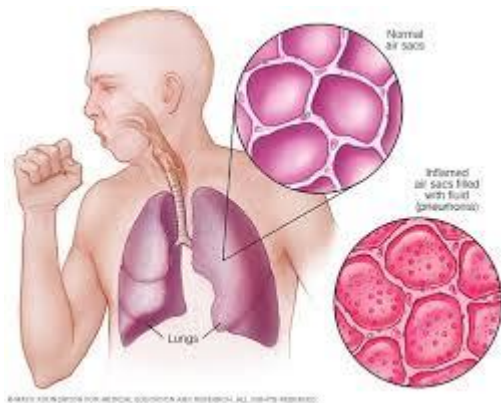

نکات مهمی که در مورد واکسن پنوموکوک باید بدانیم

۱. چرا باید در برابر میکروب لازم است واکسینه شویم؟

- باکتری پنوموکوک یک باکتری گرم مثبت هوازی است که می تواند باعث عفونت های شدید و خطرناکی همچون مننژیت (عفونت بافت مننژ مغز)، پنومونی (عفونت بافت پارانشیم ریه)، سینوزیت و عفونت گوش میانی شود و یکی از علل عفونت های شدید و مرگ و میر ناشی از آن مخصوصا در اطفال و افراد سالمند می باشد. لذا واکسینه شده در برابر این میکروب خصوصا در افرادی که در ریسک عفونت های شدید ناشی از آن هستند می تواند بسیرا سودمند باشد.

۲. این واکسن به چه افرادی پیشنهاد می شود؟

این واکسن در تمامی اطفال کمتر از ۶ سال، افراد بالای ۶۵ سال و همه بزرگسالانی که دارای هر کدام از شرایط ذیل بوده و عفونت با میکروب پنوموکوک باعث بیماری شدید و کشنده در آنها می شود پیشنهاد می شود:

- بیماران با بیماری های قلبی - عروقی همچون بیماران با نارسایی قلبی و سابقه سکته قلبی
- بیماران با بیماری های ریوی مزمن همچون آسم و برونشیت مزمن
- بیماران با بیماری مزمن کبدی
- اسپلنی (نبود طحال) عملکردی و آناتومیک (ناشی از بیماری سلول داسی شکل و برداشتن طحال)
- شرایط ذاتی و یا اکتسابی سرکوب کننده سیستم ایمنی (ناشی از بیماری HIV ، بدخیمی، تحت درمان با کموتراپی و داروهای کاهنده عملکرد ایمنی)
- بیماران دیابتی
- افراد سیگاری
- افراد الکلی

۳. انواع واکسن پنوموکوک موجود در بازار دارویی ایران

- واکسن های ۱۳ ظرفیتی و ۲۳ ظرفیتی

- منظور از واکسن های ۱۳ ظرفیتی و ۲۳ ظرفیتی چیست؟

- واکسن در واقع پلی ساخارید دیواره باکتری بوده که علیه آن آنتی بادی ساخته می شود. بنابراین بر خلاف واکسن آنفولانزا، واکسن پنوموکوک قسمتی از دیواره باکتری بوده و باکتری ضعیف شده یا غیر فعال نمی باشد. باکتری پنوموکوک به صورت سوش های مختلف در محیط زندگی ما انتشار دارد. در واکسن ۱۳ ظرفیتی آنتی ژن ۱۳ سوش مهم از باکتری که معمولاً باعث عفونت در اطفال می شود پوشش داده می شود و در واکسن ۲۳ ظرفیتی آنتی ژن مربوط به ۲۳ سوش مهم که باعث ایجاد عفونت می شوند پوشش داده می شود. بنابراین عدد واکسن نشان دهنده سوش هایی از باکتری پنوموکوک هست که توسط باکتری پوشش داده می شود. بنابراین واکسن ۲۳ ظرفیتی تعداد سوش بیشتری را پوشش می دهد.

- در اطفال زیر دو سال تنها واکسن ۱۳ والانت می تواند باعث ایجاد ایمنی شود و بنابراین تنها این نوع واکسن استفاده می شود. این واکسن در ۴ دوز در ۲، ۴، ۶ و ۱۲ تا ۱۵ ماهگی تزریق می شود.

- اطفال بزرگتر از ۲ سال و کمتر از ۵ سال که هنوز علیه پنوموکوک واکسینه نشده اند علاوه بر دریافت دو دوز واکسن ۱۳ والانت که در فاصله ۸ هفته تزریق می شود لازم است واکسن ۲۳ والانت را نیز دریافت کنند. ۸ هفته پس از تزریق واکسن ۱۳ والانت لازم است واکسن ۲۳ والانت تزریق شود.

- اطفال بیشتر از ۵ سال که هنوز علیه پنوموکوک واکسینه نشده اند لازم است تک دوز واکسن ۱۳ والانت و ۸ هفته پس از آن واکسن ۲۳ والانت را دریافت نمایند.

- همچنین در بزرگسالان یعنی افراد بالای ۶۵ سال و افراد کمتر از ۶۵ سالی که هر کدام از شرایط ذکر شده در فوق را دارند و آنها را در ریسک عفونت شدید و کشنده قرار می دهند لازم است هر دو نوع واکسن را دریافت کنند. واکسن ۲۳ والانت در فاصله ۸ هفته پس از واکسن ۱۳ والانت تزریق می شود.

- در صورتیکه فردی واکسن ۲۳ والانت را قبل از ۶۵ سالگی تزریق کرده باشد و بیشتر از ۵ سال از تزریق آن گذشته باشد لازم است واکسن ۲۳ والانت تکرار شود.

- در صورتیکه واکسن ۲۳ والانت ابتدا تزریق شود واکسن ۱۳ والانت یک سال پس از آن تزریق می شود.

۴. نحوه ی تزریق؟

- این واکسن به صورت تزریق عضلانی با دوز ۰.۵ سی سی تزریق می شود.

- در بزرگسالان تزریق عضلانی به عضله ی دلتوئید بازو و برای اطفال تزریق در عضله ی ران محل مناسب تزریق می باشد.

گردآوری مطالب :

معصومه بحیرایی (دانشجوی دکتری داروسازی دانشگاه علوم پزشکی همدان)

ویرایش علمی :

دکتر مریم مهرپویا (متخصص داروسازی بالینی، عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی همدان)